

conchide: «Și grânele din aceste locuri, ca Varna și întreaga Zagora și Vezina și Sinopli au același preț, iar alte grâne nu sînt cunoscute în România»¹. Denumirea «grano... di Vezina» arată că aci, la Vicina, se afla pe la 1335 o schelă cunoscută în comerțul internațional, funcționînd de mai mulți ani². Cum grânele au constituit pentru italieni un produs adesea căutat în secolul XIII, în țările riverane Mării Negre, socotim că și o parte din cei 2038 hiperperi trecuți în contractele de comandită ale notarului genovez Gabriele di Predono și trimiși în numerar, între 1 iulie și 16 august 1281, de la Pera la Vicina, era destinată și cumpărăturilor de cereale la Dunărea de Jos, inclusiv din regiunile Țărilor Românești³.

Peștele a fost, de asemenea, un produs de seamă al exportului. Continuînd o străveche tradiție — din mezolitic, neolitic și epoca fierului —, pescuitul a fost mult practicat în vremea conlocuirii romîno-slave și la începuturile feudalismului. Săpăturile de la Garvăn-Dinogetia (secolele X—XII) au scos numeroase unelte speciale: cîrlige mari de undiță, brișci, harpune de fier, carmace, ostii, plase, greutăți, cuțite, gresii speciale pentru ascuțit, unele cum sînt năvoadele fiind — prin însăși alcătuirea lor — destinate prinderii unor cantități mari. Conservarea se făcea în gropi bine lutuite și arse, după un procedeu moștenit din antichitatea greacă și romană⁴. Și la Păcuil lui Soare ca și, de altfel, de-a lungul Dunării, au apărut numeroase unelte similare pentru pescuit⁵. Izvoarele scrise confirmă pe cele arheologice. În anul 1159, Ivanko Rostislavici, pretendent la tronul Haliciului, venind de la Kiev, ocupă cu ajutor cuman «orașele de pe Dunăre... izbi două corăbii și luă multă marfă din ele și făcu stricăciuni pescarilor halicieni»⁶. Cunoscuta diplomă dată cavalerilor ioași în 1247 menționează veniturile, deci dijmele, scoase din pescuitul în iazuri și pescării naturale — textul face diferențierea între «piscines» și «piscationes» — atît pentru cele în ființă, cît și pentru cele ce se vor amenaja; totodată regele Bela IV își rezervă jumătate din veniturile de la Dunăre și Celei⁷.

Mărturiile amintite confirmă deci intensitatea pescuitului; el depășea cererea locală, peștele prins fiind trimis în diferite regiuni. Știrea din 1159,

¹ Francesco Balducci Pegolotti, *La pratica della mercatura*, Lisboa e Lucca, 1766, în «Della decima e di varie altre gravezze imposte dal comune di Firenze», p. 25; cf. ediția Allan Evans, Cambridge, Massachussets, 1936, p. 42.

² La data redactării manualului, Vicina, ocupată de tătari, nu mai avea situația prosperă de la începutul sec. XIV: V. Laurent, *La domination byzantine aux bouches du Danube sous Michel VIII Paléologue*, în «Revue historique du Sud-Est européen», XXII, 1945, p. 189—190 și 196, și M. Alexandrescu-Dersca, *L'expédition d'Umur beg d'Aydin aux bouches du Danube (1337 ou 1338)*, în «Studia et Acta Orientalia», II, 1960, p. 8. Afacerile — inclusiv comerțul cu grâne — au fost deci mult mai active în Vicina, înainte de căderea ei sub tătari, în ultimele decenii ale secolului XIII și începutul celui următor.

³ Pentru importanța grînelor în comerțul genovez și venețian în Marea Neagră vezi și Barbu T. Cîmpina, *Despre rolul genovezilor la gurile Dunării în secolele XIII—XV*, în «Studii», VI, 1953, nr. 1, p. 219—223.

⁴ Ștefan Constantinescu, *Pescuitul în bălțile Dunării în lumina săpăturilor arheologice de la Garvăn (sec. X—XII)*, în SCIV, VII, 1956, 3—4, p. 407—410.

⁵ P. Diaconu, *Săpăturile de la Păcuil lui Soare*, în «Materiale», VI, 1959, p. 659.

⁶ Полное собрание русских летописей, т. II, Sankt-Petersburg, p. 83—84 (sub anul 6667 = 1159). Cf. E. Frances, *Slavii pe pămîntul patriei noastre în veacul al XII-lea*, în «Studii», VIII, 1955, nr. 3, p. 76.

⁷ «... praeter piscationes Danubii ac piscines de Cheley quas nobis et ipsis communes reservamus...», DIR, XIII—XIV—XV, B, p. 286.